

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 70

ТРАВЕНЬ • MAI 2018 • Nr. 9 (2989)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

СЛІПО НАРОДЖЕНИЙ.
СУТНІСТЬ ЧУДА

Себастьяно Річчі (1659–1734), «Христос зцілює сліпого»

На його долю випало з лихвою отримати заплату єпископа переслідуваної Церкви в часі, коли голубину простодушність і незлобивість, як ніколи, треба було помножувати на воістину зміїну – мудру, але не лукаву – хитрість. Слово Боже, яке живим полум'ям палахкотіло в його нутрі і яке він без боязні голосив по всіх-усюдах повіреним його душпастирській опіці вірним, очистило і його слова і зробило його уста закритими для фальші, зради чи неправдомовства. (з сайту Місії Постуляційного Центру беатифікації УГКЦ) **Ці слова – про блаженного Симеона Лукача (1893–1964), людини, священника, єпископа, якому підпільна УГКЦ дуже багато завдячує. Знайомтеся на сторр. 7 та 8**

Євангельський сліпий був позбавлений як тілесного зору, так і духовного, тому що не знав Христа. Тим не менш, він був смиренною людиною. Причиною його смирення була скорбота про відсутність зору. Якщо зарозумілість затьмарює душу, то смиренність просвіщає її і допомагає «бачити». Сліпий не мав заздрості і гордості фарисеїв. Душа його була чистою, а наміри – благими. У нього були всі причини для того, щоб побачити світлоносну благодать Божу.

Христос приходить до нього, хоча сам сліпий не шукав зустрічі з Господом. Бог являє Собою начало всякого блага. Він приходить, щоб зустріти сліпого. Господь знає, що таїть у собі ця людина, Бог «знає серця і думки» (Пс. 7:10). Він, знаючи, що сліпий має всі причини для сприйняття дива, дає йому можливість показати свою доброчесність. Бог, будучи началом чуда, бажає і вимагає участі самого сліпого, щоб досягти необхідного результату.

«Він плюнув на землю, зробив із слини суміш і помазав сумішшю очі сліпого. І сказав йому: Іди, вмийся в купальні Силоам, що означає: посланий. Він пішов і вмився, і прийшов зрячим» (Ін. 9:6–7). Ця, здавалося б, проста дія є, проте, чудесною і такою, що таїть в собі Божественну силу.

Це нагадує розповідь книги Буття, коли Бог «з пороку земного» створив людину, показуючи нам, що Він був Творцем і тоді, і зараз. Тоді Він створив людину, зараз – прийшов визволити її та обожити. За допомогою глини Він заповнює те, чого не діставало в очах сліпого, доторкнувшись до них своїми чудотворними руками.

Те, що було звершено зі сліпим, є істинним Божественним чудом, яке перевершує всі закони людської логіки. За людськими мірками глина, що потрапила в очі, може стати причиною втрати зору і для здорової людини. Вона аж ніяк не може стати ліками, які зціляють від сліпоти. Але в Божих руках глина стає матеріалом для здійснення чудесного повернення зору. І диво це не піддається поясненню.

На запитання, як це сталося, відповідь: «невимовно». Цьому диву, так само як і багатьом іншим, ми з вірою поклоняємося. Дотик рук Христа і все, що виходить від Його Божественного Тіла, де живе Бог-Слово, є джерелами чудес. Але для них необхідна віра, що перевершує людський розум і відає Христові того, хто нею володіє. Так чинить і сліпий. Будучи смиренным, він відрікається від людської логіки на користь Божественної. Він робить все, що велить йому Христос, адже його чиста і невинна душа вірить в перевагу Божественного розуму над людським. Все, що говорить і робить Христос, здається людській логіці парадоксальним і немислимим, а, насправді, є істинним і мудрим. Хоча тілесні очі сліпого закриті, очі його душі відкриті Христу.

Продовження на 2 стор. ▼

В цьому випуску «ХГ» починаємо публікувати серію дописів отця доктора Євгена Небесняка, Салезіянина, про деякі маловідомі факти і картини з життя патріарха Й. Сліпого. З тексту ви, зокрема, довідаєтеся, як реагував Великий Патріарх на пропозицію бути звільненим і переїхати до Ватикану? Чи радів з цього приводу? Отець Небесняк є людиною, яка тривалий час була близько Патріарха. 1977 року саме він його висвятив на диякона в Соборі Святої Софії. Свою серію отць Небесняк приурочив до 125-річчя від дня народження Йосифа Сліпого і 55-річчя його звільнення з неволі. Першу частину допису **читайте на стор. 7**

СЛІПОНАРОДЖЕНИЙ. СУТНІСТЬ ЧУДА

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Апостол Петро пише християнам про Христа: «Якого, не бачивши любите, і в Якого віруєте, хоч донині не бачили, і радієте радістю невимовною і преславною» (1 Пет. 1:8). Мова йде про тих, чие життя було бездоганим. Таким, вочевидь, був і сліпий. Коли діє Бог, віруючий приймає Його дії, не питаючи, як і яким чином це відбувається, але підпорядковується і слухається. Ця віра притягує до себе благодать, відкриваючи не тільки тілесні очі, але і душевні.

Тому сліпий охоче погоджується на використання глини як ліків від сліпоти,

на ділі показуючи свою віру і послух Христові. Він іде в купальню Силоам, занурюється в неї і прозріває. Він розуміє, що глина і води Силоамські не принесли б зцілення, якби до них вдавсь хтось інший. Тут відбувається щось принципово інакше. Під видимими речами, глиною і водою, діє інша сила, якась зціляюча благодать, а саме – плювок Христа і дотик Його пальців до хворих очей сліпого. Тіло Христа виливає істинне Світло Сина і Слова Божого, що воскрешає мертвих. Так починається внутрішній зв'язок та спілкування з Христом.

ВІРА І ЧИСТЕ ЖИТТЯ

Очищаючи свій розум, людина відображає святе світло благодаті, пізнає себе, своє призначення і, наскільки це можливо, Бога. Вона стає житлом Божим, набуває пізнання Бога, яке полягає в досвіді, переживанні, а не інтелектуальному знанні. Це досвід Церкви і святих. Достатньо, щоб людина смиренно визнала себе сліпцем, «осліпленим духовними очима», як співає наша Церква, і від усього серця попросила Христа про зцілення через церковні таїнства. Молитва «просвіти мою темряву» характерна для життя святих, які

через очищення знаходять зір і завдяки благодаті і силі Святого Духа уможливно бачать видіння і таїнства.

Так сталося і з колишнім сліпим. Христос дарував йому світло як тілесних очей, так і очей душі. Його віра, чистота серця, ставлення до зарозумілих і гордих фарисеїв показують, що внутрішньо він був відданий Христу. А це, в свою чергу, свідчить про духовне прозріння, що є куди важливішим, ніж тілесне. Очі розуму просвіщаються, і людина встає на шлях життя за образом Христа, постійно вдосконалюючись та уподібнюючись Богу. Колишній сліпий повсюдно

розповідає про диво, яке звершив Ісус, знову і знову повторюючи: «Сліпий був, а тепер бачу». Його чиста і міцна віра, так само як і прагнення його серця, допомагають йому побачити в Христі не просто людину, але Богочоловіка.

Просвітлення душі сліпого – це відвідування його благодаттю Святого Духа, який закликає жити за прикладом Христа. Це прямий шлях до постійного зв'язку та спілкування з Богом.

Павлос Муктарудіс, богослов.

Переклад українською: «Православний Оглядач», джерело: «Пемптусія»

З Катехизму УГКЦ

Ще в Старому Завіті людина, вражена недугою, пізнавала свою обмеженість і відчувала, що хвороба пов'язана з гріхом. Водночас хвороба і страждання праведника могли бути нагодою виявити надію на Бога й вірність Йому (пор. Йов, Товит). У недузі людина зверталася до Бога й саме в Нього благала зцілення,

визнаючи перед Господом свої гріхи (див. Пс. 6; 38; 102). У новому Завіті Ісус Своїми страстями та животворящою смертю надає нашим стражданням нового значення: у поєднанні зі стражданнями Ісуса вони стають засобом очищення і шляхом спасіння для нас та для інших людей. (463)

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КИР СВЯТОСЛАВА

Чому в Україні існують ДВІ Греко-католицькі Церкви?

Хто про що, а я про свята. Ті, що вже наступного тижня. Тобто про свято, бо воно там одне – Великдень. От пишу ці рядки, а уявляю ту прекрасну весняну благодать, яка сходить на мене під час поїдання домашньої ковбаси. Свяченої, бо до посвячення її не дають навіть скуштувати. От і розмірився я про Пасху, коли вся наша велика родина збереться за столом і починається святкова учта – з розмовами й розповідями. Все буде так, як і минулого року, як і позаминулого, і далі в минуле; у цьому й краса цього свята. Не зміниться й інше: в якийсь момент мама попросить гостей притихнути, побачивши в телевізорі Блаженнішого Любомира Гузара чи Верховного архієпископа Святослава, і скаже: «Предстоятель Церкви говорить». Всі стихнуть, а я відповім: «Так це ж не нашої Церкви Предстоятель!».

Бо в закарпатських греко-католиків – своя, окрема Церква, яка Українській греко-католицькій Церкві не підпорядковується. Та що вже там – навіть особливих контактів з нею не має! Коротка історія цього явища виглядає так: у зв'язку з тим, що, на відміну від інших частин України, Закарпаття століттями належало Угорщині, закарпатських греко-католиків підпорядковували угорському архієпископу. У міжвоєнний період, коли Закарпаття входило в склад Чехословаччини, нарешті вдалося домогтися виокремлення Мукачівської греко-католицької єпархії з Угорської Церкви та віддати її під пряму юрисдикцію Ватикану. Церковний термін такого статусу – *sui iuris*, тобто «своє право». У тій ситуації воно було зрозумілим, адже незалежної України на картах не було, а її частини входили до складу різних держав.

На початку 1990-х років, коли проголошено Україну й Греко-католицька Церква вийшла з підпілля, знову постало питання про включення Мукачівської греко-католицької єпархії в склад помісної Української Церкви, але ці спроби наштовхнулися на антиукраїнські інтриги як у Закарпатті, так і в Ватикані, вигідні всім: як антиукраїнським силам всередині країни, так і в Угорщині, Словаччині і Росії (яка патронує сепаратист-

ський «русинський» рух). Отож, і вийшла ситуація, яку маємо сьогодні, бо де факто в Україні існують ДВІ помісні Греко-католицькі Церкви: УГКЦ і Церква Закарпатської області, тобто Мукачівська греко-католицька єпархія. І обидві підпорядковані Ватикану. І сміх, і гріх, бо це нерозумно, нелогічно і загрозово для України, правда ж?

Загрозово, бо існуванням двох помісних Греко-католицьких Церков фак-

тично підважується сам принцип помісності, згідно з яким помісна Церква діє на території всієї держави. Крім того, це дає можливість авантюристам у сутанях займатися політикою, тобто утвердженням «окремішності», а значить – сепаратистичності Закарпаття. Так, наприклад, богослужіння в греко-католицьких церквах Закарпаття ведуться незрозумілою вірникам старослов'янською мовою, а проповіді виголошуються

чи то на діалекті, чи то на якомусь незрозумілому «язиччі». «Боже великий, єдиний» після Служби ви зможете почути тільки в Ужгороді і тільки раз на тиждень – таку «розкіш» громаді вдалося отримати шляхом довгої боротьби. Хай ніхто не потрактує цей факт, як докір, але все ж він видається цікавим: Мукачівську греко-католицьку єпархію очолює... словак! Заради справедливості варто зазначити, що він (єпископ Мілан Шашик) у 2009 році отримав українське громадянство.

Найгірше ж у цій ситуації простим вірникам Закарпаття, які на тонкощах церковної бюрократії не розуміються, а тому щиро радіють, що в «нашій Церкви такий молодий, мудрий, освічений і приємний Предстоятель». Маючи на увазі, звісно, архієпископа Святослава Шевчука.

Продовження на 3 стор. ▼

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КИР СВЯТОСЛАВА

▼ Продовження. Початок на 2 стор.

Тому так і шокувала закарпатську громадськість радісна подія, яка відбулася на початку цього року в Ужгороді – вперше за багато років у Закарпатті було висвячено єпископа. Участь у церемонії взяли багато церковних посадовців, головним святителем був Єпарх Мукачівський Мілан Шашік. Але Главу УГКЦ Святослава «загубили», як бідного родича, серед інших священнослужителів, йому навіть слова не надали!

Авторитетний дослідник, професор Любомир Белей про особливий статус sui iuris Мукачівської греко-католицької єпархії сказав так: «Насправді збереження статусу sui iuris за Мукачівською Греко-католицькою єпархією має не просто пікантний, а дуже неприємний правовий аспект: визнаючи на території України існування двох незалежних греко-католицьких помісних Церков, Ватикан таким чином або не визнає Закарпаття частиною України, або ж місцевих греко-католиків не вважає українцями. Tertium non datur». Додати до цих слів нічого, крім як зауваження, що з обранням нового Папи дещо змінилася ситуація у Ватикані, що може вийти на користь українцям.

Сам архієпископ Святослав згадує: «Нинішній Папа, а тоді студент Салезіанської школи, щодня раненько, поки ще всі хлопці спали, прислуговував отцю Чмілю під час служби Божої. Він добре знає наш обряд і пам'ятає навіть нашу Літургію. [...] Таким чином кардинал Бергольйо завжди опікувався нашою Церквою в Аргентині, і я, як молодий єпископ, робив свої перші кроки в цьому служінні "під його оком" та з його допомогою». Хіба це не шанс, який Бог подарував Україні?

Враховуючи таку ознайомленість нового Папи з українськими справами й Українською греко-католицькою Церквою, стає зрозумілим, що зараз – найкращий час для виправлення цього історичного «непорозуміння», яким є існування в нас двох помісних Церков. Ця справа піде на користь і Церкві, і єдності християн, і єдності України. Справа, вирішити яку архієпископу Святославу цілком під силу. І час для цього настав.

Андрій Любка, «Збруч»

PS. Статтю було оприлюднено 2013-го року, проте вона досі актуальна. Редакція

ХТ ШАНУЙТЕ СВОЇ ОЧІ (так дораджували у 1955 році)

Очі надзвичайно важні в житті людини. Очі виражають душу. Очі показують нам дорогу. Очі відкривають красу сотвореного Богом світу. Люди звичайно перетомлюють свої очі безпотрібно, бо видючі не розуміють, яка це велика мука та неविгода бути сліпим. Отож зберігайте здоровими свої очі, заховуючи оці правила:

1. Не напружуйте своїх очей читанням при недостаточнім світлі, нп. коли смеркається, або коли занадто ясно, або читаючи на сонці.
2. Не приглядайтеся до нічого надто близько, бо очі не маючи достаточної віддалі, мучаться, напружуються, щоб схопити бажаний предмет.
3. Не перевертайте неприродно очей ані не напружуйте їх, приглядаючись надто нагально до предметів.
4. Не томіть далі вже перемучених очей. Дайте їм відпочати, дивлячись у даль або спокійно зачиніть їх бодай на кілька хвилин. Коли очі печуть від втоми, добре обмийте їх зимною водою, бо вода відсвіжує стомлені очі й усуває жар.
5. Не носіть темних окулярів, хіба на часок, і то носіть добрі окуляри, бо дешеві окуляри від сонця псують ваші очі.
6. Стережіть свої очі від диму, чаду, яркого світла, бо все те дразнить і шкодить їм.
7. Ніколи не тріть очей рукою, бо легко забрудити їх або й викликати зараження. Обітріть очі чистою хусточкою. Коли очі печуть, так уживайте лікарства, що зветься Мюрін. Воно чистить і успокоює очі.

Календар «Голос Спасителя» на 1955 рік

ФІЛЬМ «СИМЕОН ЛУКАЧ»

У Івано-Франківську в кінотеатрі «Люм'єр» відбувся прем'єрний показ документального фільму «Симеон Лукач». Стрічка розповідає історію життя уродженця Прикарпаття Симеона Лукача (1893–1964), підпільного єпископа УГКЦ, якого папа Іван Павло II в 2001 році проголосив блаженним. Мощі священномученика Симеона зберігаються в Архикатедральному соборі Воскресіння Христового Івано-Франківська і почитаються тисячами вірних. Але його історія лишається невідомою широкому загалу. У 2018 році минає 125 років від дня народження Симеона Лукача, і ця стрічка є спробою глибше придивитися до Блаженного, що жив з нами по сусідству. Зйомки відбувалися у селі Старуна – рідному селі Симеона Лукача, місті Надвірна та Івано-Франківську. («Живе телебачення»)

РОСІЯ – ОКУПАНТ

Захід офіційно визнав, що ніякої «громадянської війни» в Україні немає, як у цьому переконує Москва. Жорстке рішення Парламентської Асамблеї Ради Європи щодо Росії, яку визнали окупантом Донбасу, поставило Кремль в складне становище і тепер за всі дії на сході України відповідальність несе саме він. Про це написав на своїй сторінці в Facebook голова української делегації, віце-президент ПАРЄ Володимир Ар'єв. Він пояснив, чим важливе визнання Асамблеєю того факту, що контроль над частиною Донбасу здійснює Росія: **1.** з України знімається відповідальність за всі злочини, які вчинені на непідконтрольних територіях, зате відповідальною стає Росія; **2.** ніхто не зможе дорікнути Україні за будь-яку подію або управлінський вплив на непідконтрольній території, але Росію – ще й як; **3.** неналежне гуманітарне або соціальне забезпечення на непідконтрольній території, в чому часто дорікали Україні деякі західні політики або навіть лідери, стає проблемою Росії; **4.** резолюція ПАРЄ прямо призначила відповідального (Росію) за все, що відбувається в ОРДЛО. Ар'єв додав, що своїм рішенням Захід зробив висновок, що ніякої громадянської війни в Україні немає – є російська окупація, що зафіксовано в міжнародному документі. В ООН констатували, що з квітня 2014 року по грудень 2017 року на Донбасі загинули понад 10 тисяч осіб і більше 24 тисяч отримали поранення. («Сьогодні»)

АМЕРИКАНСЬКА НАФТА ВІТІСНЯЄ РОСІЙСЬКУ

Обсяги американської нафти, експортованої до Європи з початку року, зросли в чотири рази порівняно з аналогічним періодом минулого року. Американська нафта починає ставати відчутною конкуренцією на європейському ринку нафти, який досі контролювали країни-члени ОПЕК і Росія. Американські виробники за перші 4 місяці 2018 року експортували до Європи близько 7 мільйонів тонн нафти. Обсяги експорту в квітні повинні досягти 2,2 мільйона тонн, що є вже певним рекордом. Провідними імпортерами американської нафти є Італія, Велика Британія і Нідерланди. Паралельно нафтопереробні комплекси в Польщі та Норвегії проводять тестування американської нафти. Інтерес до імпорту енергоресурсів з-за океану зростає завдяки нижчій ціні американської нафти. Тим часом експорт російської нафти до Європи в перші два місяці поточного року впав на 10 відсотків, в тому числі і внаслідок падіння попиту на неї. За офіційними прогнозами, 2018 року виробництво нафти в США зросте до 620 мільйонів тонн. Приблизно стільки ж нафти видобуватимуть в Росії і Саудівській Аравії. («Збруч»)

БАВАРІЯ – ХРЕСТИ УСЮДИ

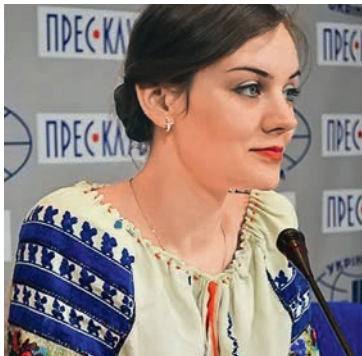
Уряд Баварії прийняв рішення ввести обов'язок для усіх державних адміністративних будівель розмістити на вході хрест. Такий крок має на меті «виражати історичний і культурний характер Баварії» та становить «видиме зобов'язання ключовим цінностям законного і соціального порядку в Баварії та Німеччині», – повідомили в офісі прем'єра Баварії Маркуса Зюдера. Міністр внутрішніх справ Баварії Йоахим Германн привітав таке рішення як «чіткий знак християнської традиції». Пан Зюдер одразу впровадив у дію рішення свого кабінету, особисто повісивши хрест на стіні Державної канцелярії, а у Твіттері написав, що це рішення є продовженням зобов'язань баварської ідентичності та християнським цінностям. Муніципальні та регіональні будівлі не змушують, а лише заохочують вчинити так само. Приміщення навчальних класів та суддів у традиційно католицькій Баварії уже мають вимогу розмішувати хрест на стінах. («Католицький оглядач»)

КІНЕЦЬ ЕРИ КАСТРО

Новим керівником Куби став Мігель Діас-Канель. На посаді президента він замінив 86-річного Рауля Кастро, котрий очолював країну з 2008 року. Водночас Кастро залишиться головою Комуністичної партії, яка визначається конституцією Куби як «найвища керівна сила держави». Таким чином він поки що залишиться фактично найвпливовішою людиною на Кубі. Відхід Кастро від президентства є надзвичайно символічним моментом для країни, яка перебувала під абсолютною владою однієї родини з часу перемоги революції 1959 року. Перші майже півстоліття Кубою авторитарно правив лідер революції Фідель Кастро, а протягом останнього десятиліття – його молодший брат Рауль. («Збруч»)

БЕЗВІЗОВІ ПІВМІЛЬОНА

З початку дії безвізового режиму між Україною та ЄС майже півмільйона українців скористались можливістю поїхати до країн Союзу без отримання візи. Ажіотаж серед охочих скористатись безвізовим режимом з ЄС поступово зменшується. У перші місяці дії режиму влітку 2017 року прикордонники пропускали до ЄС близько 80 тисяч безвізових мандрівників на місяць, у листопаді ця цифра впала до 32 тисяч на місяць, а у квітні 2018 року охочих скористатись безвізом було 26 тисяч. 11 червня 2017 року громадяни України з біометричними паспортами отримали право на безвізові поїздки до країн Європейського Союзу, окрім Великої Британії та Ірландії, а також до Ісландії, Ліхтенштейну, Норвегії та Швейцарії, які входять до Шенгенської зони, але не є членами ЄС. (Бі-Бі-Сі)

СОРОЧКУ МАТИ ВИШИЛА МЕНІ...

На світлині Олеся Воронюк. Саме цій жінці ми завдячуємо Всесвітнім днем Вишиванки. Це історія про те, що не буває маленьких ідей, є великі люди, здатні генерувати вагомими для суспільства і нації проекти. Вишита сорочка – спадок нації, який передається з покоління в покоління, навіть під час репресій, виселень і голодоморів. Про це – документальний фільм Олександра Ткачука і Лесі Воронюк «Спадок нації», який уже два роки мандрує світом та розказує дивовижні історії.

► **Україна – єдина країна світу, де вишиванка є національним одягом?**

О. Воронюк: Вручну вишитий і оздоблений одяг був у всього людства, доки не було заводів, фабрик, мануфактур. Зараз вишиті сорочки є у білорусів, поляків, чехів, румунів. Але тут треба говорити про інтерпретацію старовинних речей нинішніми поколіннями. У цьому контексті саме українська вишиванка має найбільшу неповторність і найбільшу ціну, тому що навряд чи ви побачите поляка або румуна, який у будень одягне частину свого старовинного строю на роботу чи на вечірку. А українці вишиті сорочки одягають і в повсякденному житті. У першу чергу їх одягають як символ самоідентифікації. Багато хто вірить, що українська сорочка є потужним оберегом, особливо якщо дівчина чи жінка вишиває її для коханого чоловіка чи дитинки.

► **Як ви ставитеся до китайських вишиванок? Зараз багато хто каже, що вони, мовляв, не на-родні і не мають сили...**

О. Воронюк: Про силу можна говорити в контексті віри – силу мають ті речі, у які людина вірить. Китайських сорочок на українському ринку зараз не залишилося, і це пов'язано з курсом долара: китайські сорочки просто не можуть конкурувати

з тими, які шийють українські фабрики. У нас є стільки підприємств, які шийють сорочки – у Коломиї, Космачі, Косові, Івано-Франківську, Львові, Чернівцях, – що китайський ринок уже сюди не повернеться ніколи, бо вони значно дешевші.

► **Тобто автентичну вишивку і вишивання як ремесло зараз Україна потроху повертає?**

О. Воронюк: Так, повертає, причому в різних форматах і різної якості: є речі китчеві і не дуже високої якості, але є й такі майстри, які працюють зі старовинними орнаментами. Я можу назвати близько 20 різних дизайнерів, які шийють коштовні унікальні речі, а підприємств, які роблять більш масові речі, вже сотні. Не завжди якісно відшивають чи інтерпретують орнаменти, але в цьому напрямку зараз проводиться багато просвітницької роботи, і ті, хто робить неправильно, автоматично втрачають своїх клієнтів. Ринок адаптується до вимог споживача у символіці та орієнтується в ній. Перед майстернями, які відшивають автентичну, стоїть зовсім інше завдання: відшивати зі старих зразків сучасне, щоб ця автентика не розбавлялася, не спрощувалася і не примітивізувалася.

► **Скільки країн побачили вже «Спадок нації»?**

О. Воронюк: Фільм досі мандрує світом, вже відбулися покази в 15 країнах, у деяких і не по одному разу. Його відтитровано п'ятьма мовами: англійською, німецькою, французькою, турецькою та іспанською. Також автори записали диск, який буде поширюватися за кордоном, передусім через діаспору. На діаспору можна покладати дуже багато промоційних завдань і в сфері культурної дипломатії, є країни з дуже потужними осередками.

► **Чи чули ви зауваження до фільму або критику?**

О. Воронюк: Чесно кажучи, ні, але часто люди підходили після фільму зі своїми історіями, пропонували ще додатково включити їхні розповіді у фільм. Можливо, ті історії не такі значні в контексті історії України та культури загалом, але коли ти дивишся, як людина емоційно розповідає, то розумієш, що для неї та сорочка має дуже велике значення.

► **Який момент фільму найяскравіший особисто для вас? Той, де «складається пазл», переломний момент, у який розумієш головну ідею і фільму, і взагалі вишиванки як явища?**

О. Воронюк: Є такий момент. Це пов'язано безпосередньо з назвою фільму. Ми зупинились на «Спадку»:

тобто мається на увазі спадок і матеріальний, і духовний. А потім, неочікувано для себе, знайшли історію в Сокалі: там під час висилки в Сибір сорочки за-копували в землю, щоб уберігти від знищення, адже їх не дозволяли з собою брати. Ті люди не знали, чи повернуться із заслання, але інформацію про місця, де закопані ці сорочки, вони передавали з покоління в покоління. І вже в 1990-х роках багато їхніх нащадків знайшли ті скрині, повідкопували сорочки. На диво, вони були в гарному стані, не зітліли, не зогнили, що теж вражає, адже тканина в землі пролежала 70–80 років. І там були сорочки з тризубами, з жовто-блакитними квітками. У фільмі ми відтворювали кадри відкопування – справжні скрині зі справжніми сорочками, які зберігаються в музеях або в деяких родинах, «відкопували» у тих місцях, де їх і знайшли насправді. І тоді ми зрозуміли, що ось він – справжній спадок нації, а не просто окремої людини. І саме з цієї історії ми починаємо фільм. От саме у Сокалі абсолютно все стало на свої місця.

► **Яке майбутнє в українській вишиванки?**

О. Воронюк: Найкраще майбутнє – якщо вона знову посяде те місце, яке вона колись займала, якщо її ці-

нуватимуть, пам'ятатимуть і передаватимуть з покоління в покоління. Я не кажу, що вишиванка має повністю витіснити сучасний одяг – діловий, чоловічі сорочки чи якісь інші речі, але вона має бути: отак як ікони з рушниками, так у шафі має бути сорочка, яку одягають на особливі випадки в житті.

► **А скільки у вашій шафі сорочок?**

О. Воронюк: У мене багато: є гарна колекція, яку ще бабуся збирала, є і ті, які шила і мама, і я з сестрою. Це не власне мої, це сорочки жінок мого роду, у нас їх більше сотні.

► **Як ви продовжуєте свою діяльність у проєкті «День вишиванки»?**

О. Воронюк: Зараз на базі Дня вишиванки створюється проєкт «ДеВиФільми», у якому ми будемо шукати нові історико-етнографічні теми, знімати фільми, які дуже потрібні для молоді, школярів, для презентації України у світі. Ми розраховуємо на широкого глядача, щоб люди мали можливість дізнаватися про унікальні історичні дані, шукаємо відкриття по всій країні.

Ірина Басенко, «Persona.Tor», оригінальний заголовок: «Перед виселенням у Сибір українці закопували вишиванки у землю»

ХТ

ДИВНЕ «ЛІКАРСТВО»

Значна частина українців є добрими християнами, але поряд із тим вони піддаються різного роду забобонам. Для прикладу візьміть велику кількість дій зв'язаних з новонародженою дитиною. Одна з них: «Тьфу! Тьфу! Тьфу! Нівроку!».

Взагалі, плювання на когось має дуже негативний відтінок. Нещодавно група рабинів прийшла до грецького єпископа Єрусалиму попросити проба-чення за те, що його самого, та і його священників, і храм, доволі систематично опльовують радикальні євреї. Плюнути на когось, або в чиюсь сторону – вияв зневаги. Євреї (і не тільки) плювали, коли посилали прокляття на когось. Вони вірили, – матеріалізують слово. А ось – «Тьфу!

Тьфу! Тьфу! Нівроку!» – уживається для вираження побажання не принести горя, не наврочити кому-небудь своїми словами. Але ж в сьогоднішній Євангелії Ісус ні на кого не плював, а тільки плюнув у порошок, який взяв з землі і зробив болото, яке стало ліком.

Здавна відомо, що наша слина має незвичну силу очищати рани і прискішувати процес заживання. Не без причини чи не першим рефлекторним рухом,

коли ми скалічимо палець, є засунути його до уст. Древні лікарі різні трав'яністі та мінеральні порошки не рідко змішували із слиною. У XV-XVI ст. наші козаки знали 13 хворіб, а тепер їх знають 26 тисяч. Рани, які воїнам завдавали під час боїв, лікували глиною і павутинням, яке є відмінним природним антисептиком.

Продовження на 5 стор. ▼

Фреска в монастирі Раваніца, Сербія, XIV ст. ►

ДИВНЕ «ЛІКАРСТВО»

▼ Продовження. Початок на 4 стор.

Павутиння змішували зі слиною і обмотували ним рану. Але щоб слина змішана з порошком повертала зір, якого не було від народження... Це неможливо!

То ж хто той Чоловік, що Його звуть Ісусом, який зробив таке дивне «лікарство»? Ним помастив очі і сказав до сліпонародженого: «Піди в Сілоам та й

умийся» (Ів 9:11). Той пішов та й умився, і став бачити. **Відповідь про себе дає сам Ісус:** «Доки Я в світі, Я Світло для світу» (Ів 9:5). «Я – хліб життя. Хто до Мене приходять, – не голодуватиме він, а хто вірує в Мене, – ніколи не прагнучиме» (Ів 6:35). «Той же, хто нап'ється води, якої дам йому я, – не матиме спраги повіки. Вода бо,

що дам йому я, стане в ньому джерелом такої води, яка струмусь в життя вічне» (Ів 4:14–15). «Я Пастир Добрий, і знаю Своїх, і Свої Мене знають» (Ів 10:14). «Я дорога, і правда, і життя. До Отця не приходять ніхто, якщо не через Мене» (Ів 14:6).

Оздоровлений сліпий підсумовує: «Відвіку не чувано, щоб хто очі відкрив був слі-

пому з народження. Коли б не від Бога був Цей, Він нічого не міг би чинити» (Ів 9:32,33). «Дізнався Ісус, що вони того вигнали геть, і, знайшовши його, запитав: "Чи віруєш ти в Сина Божого?" Відповів той, говорячи: "Хто ж то, Пане, Такий, щоб я вірував у Нього?" Промовив до нього Ісус: "І ти бачив Його, і Той, Хто

говорить з тобою то Він!"... А він відказав: "Я вірую, Господи!" І вклонився Йому» (Ів 9:35–38).

Ми маємо щастя відати, хто той Чоловік, що Його звуть Ісусом, Той, Який створив таке дивне «лікарство». І не тільки відати, а й вірити в Нього. Амінь!

Отець Роман Лірка, Франкфурт-на-Майні

ХТ

Я СКАЗАЛА БОГОВІ «ТАК»

Нещодавно [26 січня] сестру Мирославу Яхимець було обрано новою настоятелькою для сестер служебниць в Україні під час VIII Провінційної капітули, що пройшла у Львові. У сестри Мирослави ще попереду п'ять років, щоб реалізувати всі свої плани та завдання, які передбачені в рамках її посади та місії. Тож про свій життєвий шлях, покликання, діяльність сестер служебниць та про майбутні плани сестра Мирослава Яхимець поділилася під час ефіру програми «Добра розмова» з Галиною Бабій на «Живому радіо. Воскресіння».

«Я вдячна Богові за те, що Він дозволяє мені ближче "доторкнутися" до мого згромадження. Це нове служіння, яке я отримала, справді спонукає мене глибше, немов з материнським серцем, проникнути в таку глибину життя і служіння наших сестер та провінції», – зазначила на початку програми сестра Мирослава Яхимець.

ПРО ПОКЛИКАННЯ

Я виховувалася в християнській родині, в якій мала трьох братів і сестру. Проте я ніколи не думала, що мій шлях складеться саме так – що Бог обере мене стати Його обручницею. Були моменти, коли мене навіть запитували, чи я б пішла в монастир. Однак я завжди думала, що ніколи, бо це не для мене. Я тоді вважала, що моє покликання зовсім інше. Я була дуже активною і любила спорт. Тому думала, що моє життя складеться саме зі спортом.

Однак, коли я поїхала вчитися до Львова, то моя старша двоюрідна сестра тоді також була в цьому місті. Я ще не знала, що вона вже була монахинєю в підпіллі. Тож вона запрошувала мене на зустрічі, на яких я й познайомилася з іншими сестрами. Мені надзвичайно подобалася ця атмосфера. Тож я поволі-поволі дозволила Всевишньому наблизити себе до цього служіння і, можливо, уповні так і не усвідомлюючи, я сказала Богові «так». Я дуже рада, що ніколи в житті не пошкодувала про це.

Коли Церква вийшла з підпілля, то в нас було

небагато молодих сестер. Однак почали приходити нові покликання. Тож вищі настоятелі запропонували мені взяти відповідальність за цих молодих сестер, що для мене було великим викликом. На мою думку, молода людина завжди відважна і більше довіряє. Саме тому для мене це був колосальний досвід, бо я вчилася разом із тими сестрами дев'ять років роздумувати та слухати голос Божий.

ПРО ВІЙНУ ТА СЛУЖІННЯ

Так сталося, що наш дім у Донецьку захопили сепаратисти, тож ми були змушені піти звідти. Проте досвід нашого перебування

там зараз допомагає нам продовжувати співпрацю і підтримувати тих людей, які також були змушені покинути свої домівки. Наші сестри, які були з цими людьми, які їх знають, і далі продовжують цю співпрацю.

Крім цього, при нашому домі в Надвірні є реклекційний двір, де ми час від часу проводимо духовні розмови з жінками, щоб вони допомагали чоловікам адаптуватися і повертатися з війни в нормальне і мирне життя. Зокрема, деякі сестри вбачають у цьому особливість свого покликання.

Також у Золочеві є сиротинець, якому вже 10 років і в якому сестри виховують 10 дітей. Окрім цього, п'ять

років тому спонсори з Канади допомогли відкрити у Львові соціальний центр «Дім надії» для потребуючих дівчат-студенток. У цьому центрі сестри допомагають їм не «загубитися» в цьому світі, а зуміти пристосуватися до нього. Також ми опікуємося двома садочками в Стрию та Червонограді.

ПРО ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО ЖИТТЯ

Я керую автомобілем понад 20 років і почуваюся в ньому дуже комфортно. Крім того, я вільно володію гаджетами і нещодавно вирішила покинути Фейсбук, і це був доволі обдуманий крок. Адже в певний момент я зрозуміла, що моє

перебування там закінчило свою місію. Усі ці речі є дуже корисними і добрими. Проте, я вважаю, що треба відкрити свої серця насамперед на голос Божий і бути слухняним Йому. Так богосвячені особи можуть зрозуміти, яке їхнє подальше завдання.

Проте я часто використовую YouTube, бо через короткі записи моїх звернень до людей, через такі відео можна достукатися до більшої кількості людей. Я вірю, що можна через нього багато чого зробити та багато для себе скористати.

ПРО ПЛАНИ НА МАЙБУТНЄ

Попередня провінційна рада залишила один проект, в який я поступово входжу. Це є проект розвитку і розбудови нашого дитячого садочка у Стрию. Наразі це один із наших пріоритетних проектів і завдань. Тому треба якомога швидше «включитися» в цей проект, щоб він був вчасно розпочатий і вчасно завершений.

Для нас Богородиця є та, яка завжди нас провадить. Наша засновниця блаженна Йосафата Гордашевська постійно говорила сестрам, що вона віддає наше згромадження під покров Богородиці. Ба більше, навіть наша назва це підкреслює. Я сподіваюся, що буду продовжувати цю ідею сестри Йосафати стосовно нашої діяльності й служіння.

Мир – це те, що супроводжує мене вже довгий час. Я дуже вдячна Богові та, вважаю, що це особлива благодать на мене в цей час!

Оксана Войтко, ДІ УГКЦ

Ліворуч: с. Еммануїла Харишин, третя дорадниця;
с. Андрея Яхимець, перша дорадниця та заступниця; с. Мирослава Яхимець;
с. Артемія Медвідь, друга дорадниця; с. Вінкентія Назаркевич, четверта дорадниця

СВІЧКА ТА СІРНИКОВА КОРОБКА (КАЗКА)

На одному з підвіконь самотнього старого будинку стояла маленька свічка, а поряд з нею лежала коробка сірників. Було це давно, коли ще не існувало електричного освітлення. У ті часи свічки вечорами старанно працювали, освітлюючи всі закутки в кімнатах. Коли після робочого дня втомлені мешканці засинали, свічка та сірникова коробка, які залишалися на підвіконні, розпочинали між собою розмову.

Одного разу коробка стурбовано озвалася до свічки:

— Подруго, ти усе меншаєш та меншаєш. Коли ти гориш – ти танеш. Будь обережною, а то раптом від тебе нічого не залишиться!

Свічка посміхнулася:

— Світити – це мені дійсно дечого коштує, але ж мене задля цього й зроблено.

— Знайшла з чого радіти. Подивись, яка ти маленька! От якби ти була вогнем маяка й вказувала великим кораблям шлях у гавань, тоді варто було б витратити себе.

— Я маленька, це правда. Але я можу освітити темний закуток. Хіба ти не бачила, як учора бабуся розсипала монети з гаманця? Мною посвітили навколо – й усі монети відшукалися! Моє світло допомогло бабусі.

І свічка знову посміхнулася. Але сірникова коробка насупилася. Відповісти вона не встигла, бо прийшла бабуся, узяла свічку і пішла з нею коридором до себе в спальню. Свічка та сірникова коробка зустрілися лише наступного дня. І тут занепокоєння сірникової коробки досягло межі.

— Ой-ой-ой, – заголосила вона, – що ж це з тобою сталося?! Ти удвоє менша, ніж була вчора!!!

Свічка весело підморгнула й відповіла:

— Знаєш, як усе було? Бабуся при світлі мого полум'я почала молитися і читати Біблію. Вона так зачиталася, що мені довелося горіти до півночі. Та це нічого. Я була дуже рада світити їй, особливо після того, як вона прочитала слова: «А ночі вже більше не буде, і не буде потреби в світлі світильника, ані в світлі сонця, бо освітлює їх Господь Бог». Потім бабуся стала перед іконами і промовила: «Дякую, Господи, за те, що настане день, коли Ти будеш нашим вічним Світлом». Ти не уявляєш, яка я щаслива, що могла послужитися старенькій своїм світлом!

Сірникова коробка знову не знайшла що відповісти.

Одного разу ввечері сталося дещо дивне. Навіть після того як усі повклалися спати, свічка на підвіконні продовжувала весело горіти. Ніхто не загасив її. Надворі лютувала завірюха. Вітер завивав і свистів, кружляючи снігові вихори. Час від часу крізь щілини у рамах на свічку потрапляв холодний струмінь повітря. Від цього вона танула ще швидше.

— Та ти що? Ти ж подбай про себе хоч трохи! Адже від тебе нічого не залишиться! Дозволь наступному подиху вітерця загасити тебе й урятувати від остаточного знищення! – захвилювалася сірникова коробка.

Світлина: Dheny Patungka

Проте весела свічка тільки посміхнулася. Вона продовжувала горіти, стаючи дедалі меншою. **Сірникова коробка хвилювалася не жартома:**

— Та невже ти мене не послухаєшся?! Ти ж можеш урятувати життя, якщо перестанеш світити!

— Мене поставили тут, щоб світити. Це моє місце. І я буду віддавати своє світло до кінця!

— Це божевілья! – не втихала сірникова коробка.

У цю мить за вікном почувся шерех, потім – кроки на ґанку. Хтось постукав і смикнув за ручку дверей. Стукіт почули не тільки свічка та сірникова коробка. Хазяїн та старші сини прокинулися і відчинили двері. Струмінь холодного повітря увірвався до кімнати і примусив полум'я свічки затремтіти ще дужче. Через поріг намело снігу, а з темряви ночі в освітлену свічкою кімнату увійшла жінка. Вона ледве пересувалася. Нічну гостю влаштували біля груби, допомогли зняти заповишене снігом пальто й заходилися терти задубілі на холоді руки та ноги. **Зігрівшись та трохи оговтавшись, жінка почала розповідати:**

— Я заблукала. Сніг пішов такий лапятий, і хуртовина замела шлях. Уже кілька годин я блукаю, марно намагаючись натрапити на нього. Зовсім знесилена і подумала: ляжу в сніг і помру. Але в ту саму мить я побачила слабке світло і зрозуміла, що неподалік чиясь оселя.

— А ми саме для того й залишили свічку горіти на підвіконні, – сказав хазяїн.

— У таку хуртовину люди часто збиваються зі шляху.

При цих словах хазяїн поглянув на підвіконня, де стояла свічка. Вона горіла так довго, що від неї нічого не залишилось.

— Добра маленька свічко, ти врятувала сьогодні людське життя, – усміхнувшись, сказав він.

Маленька свічка, наче теж усміхнувшись у відповідь, блиснула ще раз яскравим полум'ям і згасла.

Це казка. Господь Ісус Христос сказав: «Я – Світло світові!». Він віддав життя на хресті, аби подарувати світло спасіння нашому темному світові. І всім, хто є Його учнями, Він говорить: «Ви – світло світові!». У кожного з нас є своє місце: вдома чи в школі, на вулиці чи на футбольному майданчику. Світити для Ісуса Христа чогось вимагає від нас. Та якщо ми будемо намагатися віддавати людям найкраще (час, сили, здоров'я), нам не буде соромно того дня, коли ми стоятимемо перед Ісусом.

Мюриель Тейлор. Текст з сайту Самбірсько-Дрогобицької Єпархії УГКЦ

ХТ

РОЗДУМИ ПРО ТЕМНОТУ

Темнота сама собою не існує! Так, вона не існує, бо темнота, це є стан відсутності світла. Так само і зло – це є стан відсутнього добра, сум – відсутність радості, холод – відсутність тепла, ненависть – відсутність любові. І так можна продовжувати далі і далі, без кінця. Одним словом, все, що негативне, само собою не існує, а є наслідком відсутності позитивного. Відсунемо від себе це позитивне, то відкриваємо двері для егоїзму, жорстокості, маніпуляції, непошани, обжерства, нетолеранції, обману, заздрості й безлічі інших «нестач позитиву», які оволодіють нашою душею, розумом, діянням, і ми опинимося де? У темряві!

А при відсутності світла нічого не видно. Не видно навіть самого себе. В темноті настає розгубленість, несамовпевненість,

а щоб приховати це перед людьми ми змушені підсилювати свої негативи. Заховати свою розгубленість глибоко-глибоко, щоб ніхто її не знайшов, а себе показувати сильними, гострими, недбайливими.

У темноті ми губимо напрям – не видно дороги, не видно де крокуємо, де маємо дійти. У темноті ми або тупцюємо в місці, бо не маємо відваги зробити наступний крок (не знаємо, чи він не буде у порожнечу), або ходимо по колу і не бачимо, як і де цей зачарований круг перервати. В темноті найчастіше не видно тієї, хоч і маленької, але все ж таки світлої цяточки в даліні.

А вона є! У кожній темноті, кожній розгубленості і зачарованому колі є промінчик, який терпеливо чекає, щоб його зауважили і дозволили йому

розгорітися у вогонь. Цей промінчик – це Бог! І якби ми не ховалися в темноті – все ж таки Він є – у нас і для нас! Але цей промінчик потребує допомоги. Ха! – ви зараз собі подумайте – Бог потребує допомоги!!!

Так, бо «загублені в темноті», які не можуть бачити промінчик, не можуть і почути те, що Бог їм хоче сказати. Це має зробити той, кого вони можуть чути. Людина людину може чути. Правда, що не у кожному випадку може зрозуміти, але чути може! Бог закликає собі помічників. І, можливо, ви є одним із них! Якщо відчуваєте потяг боротися проти темряви, то ви напевне є одним із них. Бог вас вибрав, щоб з вами зробити вогонь із промінчика. Не жахайтесь! Нічого надзвичайного і, правду кажучи, великих

зусиль Господь і не вимагає. Тільки розуміння і готовності. Все решта Він зробить сам.

Готові? Якщо так, то я вас щиро вітаю у світі милосердя! Бо зрозуміти темноту і в ній висвітлювати промінчик – це милосердя. Тільки одного тут треба остерігатися – темнотою темноту не поборете! Наголошуючи на негативах, допомагається їм зростати, а особі, якій нібито помагаєте, даєте підставу знаходити ще новіші якісь негативи, щоб захиститися від звинувачень. «Ти не робиш того, чи того – ти поганий і тобі треба мінятися!» Та якби той хтось міг сам змінитися, то вашої допомоги не потребував би. І вашому милосердю кінець. Замість допомогти цій особі вийти на світло, ви ще загнали глибше її в темноту.

І ще одне: людина, яка захована в темноті, не потребує чути про чуже добро, позитивні риси і старання. Вона потребує чути, що доброго є в ній самій. Якщо Бог нас сотворив собі на подобу, то, безперечно, у кожному з нас є добро. Милосердя за ним шукає і ставить на нього наголос!

Бог є світлом, добром, радістю і любов'ю. Відсутність Бога у нашій душі доводить до темноти. Чому ж у світі є так багато злого, жорстокого і болючого? Бо у своїй гордості людський рід вирішив «взяти справу у свої руки» і заблукав у темноті.

То ж молимося і просімо у Бога побільше свідомих, мудрих, лагідних і терпеливих помічників. Просіть у Бога, щоб ви стали одним із них!

Надія Ляхович, «Світло»

До 125-річчя від дня народження Патріарха Йосифа Сліпого і 55-річчя його звільнення з неволі

ПАТРІАРХ ЙОСИФ В КОНТЕКСТІ «ОСТПОЛІТІК» ВАТИКАНУ (1)

Є безперечним фактом, що Патріарх Йосиф Сліпий, глава УГКЦ від 1944 р. до своєї смерті в 1984 р., ще й сьогодні залишається однією із найвизначніших постатей України ХХ століття. Усім також відомо, що він 18 років відбував покарання у різних каральних таборах в Сибірі за те, що хотів бути вірним сином своєї Церкви й Народу. Він був би закінчив свою земну мандрівку в каральному таборі в Сибірі, якщо б через посередництво численних впливових церковних, політичних і громадських діячів у світі, як американського президента Джона Кеннеді, папи Івана XXIII, Нормена Козинса (визначної особи в культурному житті США), його не звільнили від подальших страждань.

Але чи таке звільнення було йому угодним? Чи не волів він радше залишитись в таборах СРСР і там померти як мученик, ніж жити в Римі як ісповідник віри? Відповідь на таке запитання Патріарх дає у своєму Заповіті, підписаному ним 3 червня 1976 р. при Патріаршому Соборі Святої Софії у празник Вознесіння ГНІХ: «Звільнено мене, та не повернено волі моїй рідній Церкві! Тому моя внутрішня постанова була залишитися на рідній землі й далі спільно зі своєю Церквою нести наш важкий хрест так, як я писав в ізоляторі київської тюрми: Я навіть у душі не думаю виходити з Радянської України, але хочу тільки добитись права Греко-Католицької Церкви, яке вона вже мала в Радянському Союзі до 1946 р., і яке

Куфайка Патріарха Й. Сліпого і чаша, якою він правив Літургію

належить їй на основі конституції, а нині воно потоптане! Скажу одверто, що зовсім не збираюсь виходити, хіба під конвоем, як німий свідок Церкви, що мовчить! Та голос бл. п. Папи Йоана XXIII кликав мене на Ватиканський Собор, його голос був для мене наказом, бо і в ньому вбачав я незбагнений задум Божого Промислу».

Прибув Патріарх до Петрової столиці «фізично зморений, душевно незламаний...», надіючись на скорий поворот до свого духовного стада і вчинивши все, що вимагав від мене архіпастирський обов'язок для забезпечення безперервного апостольського наступства в Українській Церкві...». Не довелося йому повернутися в Україну при житті. Він здійснив цю подорож лиш через перепоховання його мощів в крипті Святого Юра у Львові 1992 р., як він сам того бажав: «Поховайте мене в нашому Патріаршому Соборі Святої Софії, а як воплотиться наше видіння й постануть на волі наша Свята Церква і наш Український

Народ, занесіть мою домовину, в якій спочину, на рідну Українську Землю, і покладіть її у храм Святого Юра у Львові, біля гробниці Слуги Божого Андрея».

У моєму сценарію для художнього фільму англійською та українською про життя Патріарха Йосифа («Патріарх Йосиф»/«Patriarch of a nation»), він, у січні 1963 р., сидить у кабінеті адміністрації карального табору в Мордовії, де перший секретар Мордовської ССР, Григорій Іванович Осипович, читає йому акт звільнення від дальших поневірянь у каральних таборах, відтак дає йому підписати документ. У тій самій кімнаті знаходиться монс. Йоганнес Віллебрандз, папський легат у справі звільнення митр. Йосифа (він 1969 р. очолить Секретаріат у справах з'єдинення християн). Патріарх Йосиф запитує Осипова, чи крім звільнення, він буде також реабілітований, і чи його Церква, при цьому, уникне дальшого переслідування від комуністичної влади. На негативну від-

повідь першого секретаря компартії Мордовської ССР Патріарх Йосиф ставить найважливіше для нього запитання: чи йому буде дозволено повернутися в Україну і далі керувати УГКЦ, як перед своїм арештом. Знову негативна відповідь. Тоді Патріарх зволікає з підписанням акту звільнення, і тут важливу роль відіграє монс. Віллебрандз, який настоює на тому, щоб Патріарх Йосиф підписав акт звільнення, бо таким є бажання папи Івана XXIII: настали нові часи, – часи діалогу й наближення Католицької Церкви до Російської Православної. Патріарх Йосиф з послуху до Папи вже готовиться підписати документ, як Осипов пояснює йому, що звільнення проходить за двох умов: він не має права більше вернутись в Україну, і йому заборонено розказувати, де він карався, і як в'язничні з ним поводитися. Такі умови були подвійним ударом для Патріарха Йосифа: його, практично, посиляють до Риму на вигнання без права повернення в Україну і без права повернення в Україну і без права, при цьому, говорити про переслідування УГКЦ безбожною комуністичною владою. Рад-не-рад, з послуху до Папи, Патріарх Йосиф підписує акт звільнення й прибуває до Риму в супроводі монс. Віллебрандза.

Вже у тих початкових картинах кіносценарію вводжу читачів у сутність проблематики, висунутої у цьому дописі: Патріарх Йосиф у Римі був змушений здебільшого терпіти промосковську церковну політику тодішніх керівників Ватикану, хоча йому, згодом, таки вдалося розказати всьому світу про всі ті фізичні й моральні страждання, яким піддавали його в каральних таборах Сибіру, і про те, як тодішня безбожна влада переслідувала УГКЦ і засуджувала вірних УГКЦ на страшну каторгу в сибірських каральних таборах. (далі буде)

Для «ХГ» о. Євген Небесняк

СИМЕОН ЛУКАЧ

(до 125-річчя від народження священномученика Симеона Лукача)

В історії УГКЦ є людина з дивним, незвичним, як на наш час, іменем Симеон. І біографія його сповнена несподіваних поворотів долі. Йому судилося стати єпископом і ввійти в історію Церкви як єпископ Симеон (Лукач). Попри те, що служіння його минуло у важкий час переслідувань, він гідно виконував його до кінця, залишивши нам високий зразок подвигу віри.

Народився Симеон Лукач 7 липня 1893 року в селі Старуня, Солотвинського району, Станіславівської (нині Івано-Франківська) області. Допитливий селянський син мав величезний нахил до науки. Ще коли навчався в школі в рідному селі, а згодом – в Богородчанах, два роки навчання зарахували за три. В Коломийській гімназії вчився так добре, що завоював популярність як репетитор, і завдяки репетиторству міг самостійно оплатити навчання. А навчаючись у духовній семінарії, куди вступив 1913 року,

став зразком молитовності. Щоправда, через I світову війну навчання у семінарії вдалося закінчити лише 1919 року.

Згодом, коли був уже священником в с. Лядське Шляхоцьке біля Тлумача (сучасна Івано-Франківщина), Симеона Лукача в грудні 1920 року призначили викладачем в рідній Станіславівській духовній семінарії, де працював до квітня 1945 р. На той час у семінарії був високий рівень викладацького складу. Серед викладачів тільки о. Симеон Лукач, який викладав моральне

богослів'я та був духівником, не був доктором наук. Його лекції, спосіб життя, проповіді стали справжнім зразком священничого ідеалу. Отця Симеона потай від нього називали «магістром моральності».

Відчуваючи небезпеку для УГКЦ, перед своїм арештом блаженний єпископ Григорій (Хомишин) весною 1945 року таємно висвятив о. Симеона та ще двох осіб на єпископів. Оскільки священня були повністю таємні, енкаведисти не знали про них і не заарештували нових єпископів одразу.

Продовження на 8 стор. ▼

СИМЕОН ЛУКАЧ

У своєму життєписі він згадує: «Я не відмовляв їх (йдеться про людей, якими опікувався – Авт.) просьбі, однак не вимагав від нікого ніяких грошей, хіба приймав від декотрих милостиню, звичайно, в натурі. Якщо наполягали, щоби прийняти, часто поручав дати ту жертву якомусь убогому». Переслідуваний владою, владика Симеон перебрався до рідного села, де жив у брата Василя до кінця лютого 1949 року. Не припиняв виконувати священничих обов'язків, душпастирювати. В Старуні відправляв Службу Божу спочатку в церкві, а пізніше – підпільно у своєму помешканні.

В лютому 1949 року його викликали в сільську раду, погрожуючи виселенням із села. Тимчасово владика переїхав до Надвірної. Саме там за активну священничу працю та відмову перейти на «державне» православ'я його і заарештували працівники НКВД в жовтні 1949 року. Репресивна машина квапилася ізолювати небезпечного провідника якнайшвидше, не встигаючи навіть вчасно підготувати юридичну санкцію на арешт: ордер видали пізніше.

У постанові про арешт від 27 жовтня 1949 року Симеону Лукачу інкримінували: «Після вигнання окупантів, будучи активним прибічником Ватикану, у 1945–1946 рр. в період возз'єднання Греко-Католицької Церкви з Російською Православною Церквою, виступив проти возз'єднання і перейшов на нелегальне становище». 30 грудня 1949 року термін слідства продовжили,

мотивувавши це тим, що в «останній час отримано дані, які свідчать про те, що Лукач Семен, будучи прихильником Ватикану, був нелегальним єпископом Греко-Католицької Церкви в Станіславській області і керував антирадянською діяльністю, яка здійснювалася уніатським підпіллям».

Слідча справа № 7115 – приклад надзвичайного духовного подвигу владика Симеона (Лукача). На допитах він зізнався в душпас-

” Владика Симеон (Лукач) став одним з найактивніших керівників підпілля УГКЦ ”

тирській праці, але категорично відмовився назвати імена членів катакомбної Церкви. У протоколі його допиту записано: «Я відправляв Службу Божу на квартирі й по деяких хатах, де бувало від 1 до 30 осіб... Також уділяв хрещення і вінчання... **Однак совість не дозволяє мені згадати імен, щоби через мене не терпіли ті люди, що шукали в мене духовної послуги.** Я чинив із вірою, що служу Божій справі, тому наразився на небезпеку потрапити в колізію з державним законом. Оскільки держава визнає мене винним, сам хочу нести відповідальність». Хтось підрахував, що при арешті допитів було 16. Жодним словом єпископ на цих допитах не зрадив віри і не назвав ні одного імені тих людей, якими опікувався.

Засуджений на початку 1950 року на 10 років. Попри слабе здоров'я його скерували на непосильну

активніших підпільних греко-католицьких священників на Прикарпатті.

Справу владика Лукача об'єднали зі справою іншого підпільного єпископа УГКЦ, яких свого часу разом хіротонізували, – Івана (Слезюка) (на сьогодні моці обидвох єпископів виставлені для вшанування в крипті греко-католицького собору в Івано-Франківську – Авт.). 22–23 жовтня 1962 в Станіславові відбувся судовий процес у справі Лукача і

Слезюка, що перетворився на показову пропаганду атеїзму. Вочевидь, він був спеціально приурочений до початку II Ватиканського собору в Римі, щоб показати всьому світові, що з Греко-Католицькою Церквою в Україні покинчено.

69-літньому єпископові Симеону інкримінували: «Підсудний Лукач складав рукописи релігійного характеру та розповсюджував їх серед уніатських священників, віруючих і монахів з метою поширення католицизму, чого і не заперечував на судовому засіданні». Причина присуду сформульована так: «...Як небезпека вчиненого злочину, так і нерозкаяність після першого засуду – заявив, що залишається на тих же позиціях». Присуд на підставі ст.209 ч.1 КК УРСР позбавляв єпископа волі на 5 років. Навіть судді були вражені силою волі цієї хворої, але незламної людини.

▼ Продовження. Початок на 7 стор.

Ув'язнення єпископ Симеон (Лукач) відбував у Станіславській тюрмі. У в'язниці владика важко захворів. Тюремні лікарі визначили, що це астма. Насправді ж, це був туберкульоз легень. У березні 1964 року через критичний стан здоров'я тюремники привезли владика Симеона померати в рідне село Старуня. Незважаючи на важку хворобу, єпископ виконував свої священничі обов'язки: щодня служив Літургію, сповідав людей, суворо дотримувався посту. А 22 серпня 1964 року помер в селі Старуня, де й похований.

На початку 1990-х років православна громада с. Старуня перейшла у повному складі в лоно УГКЦ, а вже влітку 1991 року на кошти громади єпископові Симеону звели пам'ятник біля церкви. Іменем єпископа названа і одна з сільських вулиць. Громада високо оцінила свого душпастиря, що був для неї не просто священником, а, як і в ті далекі роки для семінарії, «магістром моральності».

У червні 2001 року Папа Іван Павло II проголосив єпископа Симеона (Лукача) блаженным. 2003 року затверджена і освячена ікона блаженного Симеона в м. Надвірна.

«...Дивні діла Твої, Господи...» Гідні подиву і шляхи, якими йде людина до святості. Йде не тільки сама, а й веде за собою інших, заховаючи їх своїм ставленням до віри, відданістю Богу, прикладом свого життя здобувати Царство Боже.

**Ірина Коломиєць,
менеджер із зовнішніх зв'язків Інституту історії Церкви УКУ;
подано за RISU**

Українці в Швеції

ВЕЛИКДЕНЬ...

Об'єкт дитячого зацікавлення – писанка. Писання писанки поєднує нас з тисячолітньою традицією.

Об'єднали сили Пласт і українська недільна школа та присвятили одне спільне заняття писанці. Розпочали з розповіді про великодні традиції, про які нам розказали Кароліна та Захарій Яремки. Дізналися більше і про лілії від Павла Стельмаха. Послухали легенду «Пекун», яку прочитала дітям Яринка Пришлівська. Діти завзято взялися до писання писанок, одностайно вирішивши не дати можливості негативному герою легенди – Пекуну вирватися на волю, розірвати кайдани і заволодіти світом.

У дитячих руках народжувалося маленьке диво – писанка. Писачок покірно слухався дитячих рук і випишував сонячні знаки, сипав рисочками дощик і засівав краплинками зерна. Раптом з'являється ружа на яйці, і посміхаються всі: і писачок, і дитина...

А допомагали дітям опановувати навички писання п. Мотря та п. Іра. Вони провели майстер-клас з писання писанок. Це наше заняття і написані писаночки означають, що великодня традиція живе і житиме.

Для «ХГ» Н. Войтюк, Стокгольм

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München

Inhaber, Herausgeber und Verleger: Apostolische Exarchie
für katholische Ukrainer in Deutschland und Skandinavien

D-81629 Postfach 86 02 69 Druck: Kolo UA-82100
Drohobytsch Tel. +380 3244 29060

Погляди авторів не завжди відповідають поглядам редакції. Редакція в потребі скорочує і мовно виправляє надіслані статті.
Газета виходить двічі на місяць.

Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur: Bohdan Pidlisetsky
Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@t-online.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de

Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати на conto: Apostolische Exarchie
LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF1 M 0 5